

Oslo, 13. mars 2024

Deres ref.: 23/6921-

Klima- og miljødepartementet

KLAGE PÅ TILLATELSE GITT CHEMRING NOBEL AS FOR UTSLIPP AV STORE MENGDER NITROGENFORBINDELSER TIL OSLOFJORDEN

Naturvernforbundet er gjort kjent med departementets avgjørelse av 23. februar 2024 der Chemring Nobel AS etter en samlet vurdering gis tillatelse til økte produksjonsrammer og økte utslippsgrenser. Vi klager med dette på utslippsvilkårene.

Samlet tillatt utslipp av nitrogenforbindelser etter denne tillatelsen er 200 tonn årlig. Dette er en kraftig økning i forhold til dagens utslipp og vil gjøre dette punktutslippet til en av Oslofjordens største kilder for næringsalter. Dette er særdeles uheldig for både fjorden og fjordforvaltningen på et tidspunkt hvor det er påkrevd med reduksjon av samlet belastning, og det er varslet strenge og dyre krav til blant annet kommuner og landbruk.

Et utslipp av 200 tonn nitrogen årlig tilsvarer for eksempel de urensa utslippene fra en håndfull mellomstore oppdrettsanlegg eller om lag en firedel av alle dagens utslipp fra Oslo og Bærums befolkning via kloakkrensianleggene. Et slikt stort punktutslipp vil gjøre det svært vanskelig å nå målene om en friskere fjord, satt i blant annet *Tiltaksplan for Oslofjorden* og de ulike vannforvaltningsplanene.

Vi ser at de samfunnsmessige interessene her er vurdert som kritisk viktige og har ikke noe å si på det.

Det framgår derimot ikke av vedtaket hvordan sentrale miljørettslige prinsipper er vurdert opp mot andre samfunnsinteresser. I tillegg til retningslinjene i forurensingsloven § 2 krever naturmangfoldloven § 7 at alle beslutninger fra det offentlige som berører naturmangfoldet, skal legge prinsippene i § 8–12 til grunn, og vurderingene skal framgå av vedtaket.

Naturmangfoldloven § 10 krever en økosystemtilnærming og vurdering av den samlede belastningen økosystemet er eller vil bli utsatt for. For Oslofjorden er det den kritiske totalbelastningen som forårsaker den dårlige miljøtilstanden, og ved tillatelse til punktutslipp av denne størrelsen er en slik vurdering viktig for å vurdere behov, muligheter og nytteverdi av avbøtende/kompenserende tiltak. Vi savner videre en vurdering av forurenser-betaler-prinsippet og en vurdering av alternative driftsmetoder.

I vedtaket er det drøftet hvorvidt det er tilgjengelig en bedre renseteknikk i tråd med BAT-regelverket. Det bemerkes at det må vurderes tiltak i bredere forstand: Etter naturmangfoldloven skal det for eksempel også vurderes de driftsmetoder som ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og framtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold gir de beste samfunnsmessige resultatene. Driftsmetoder handler om mer enn tilgjengelig renseteknologi og krever at det vurderes og tas stilling til et bredere spekter av tiltak for å redusere miljøbelastningen.

Naturvernforbundet har vært i kontakt med konsulent Eirik Fjeld i Fjeld og Vann, som har vurdert at de volumer avløpsvann med nitrogen det er snakk om i denne tillatelsen, trolig kan fraktes på tankbåt til åpent hav eller kyststrømmen i Skagerrak, hvor belastningen av nitrogenutslipp vil være vesentlig mindre enn i indre Oslofjord. En kysttankbåt har en kapasitet på 2000–13 000 dødvekttonn og vil derfor kunne frakte en tilsvarende mengde vann. For eksempel vil en tankbåt på 10 000 dødvekttonn vil kunne håndtere de årlige utslippsmengdene med omtrent 18 turer i året. Equinor og andre aktører i offshorenæringen har i en årrekke samlet lavkontaminert oljeforurenset vann på tankskip til Danmark. I lys av den svært alvorlige miljøtilstanden i Oslofjorden må alle steiner snus for å unngå en ytterligere forverring dersom et slikt utslipp skal tillates, og Naturvernforbundet savner en undersøkelse og vurdering av tiltak som dette.

«Forurenser skal betale» sier staten i sin dialog med kommunene rundt Oslofjorden som ønsker at staten skal inngå i spleiselag for bedre avløpsrensing. Å så fravike dette på et så stort punktutslipp som vi snakker om her, altså si at «forurenser ikke trenger å betale, men kan heller slippe det ut i fjorden», vil undergrave all videre troverdighet om at kommunene må stå for all rensing selv. Vi ber derfor om at dette tenkes gjennom på nytt. Her må staten bestemme seg: enten gi strenge renskrav og kreve at forurenser betaler hos alle, eller vurdere å gå inn på å finne andre løsninger med de ulike partene.

Alternative løsninger skal alltid vurderes i en god miljøforvaltning. Vi ser at direktoratet og departementet her har gått gjennom mulighetene for å raskt få på plass bedre renseanlegg for bedriften og vurdert disse som såpass vanskelige at de har frafalt det som et krav. Vi savner imidlertid vurdering av alternative løsninger. For eksempel:

1. Dersom det økte utslippet kun vil være aktuelt i en periode – vil det da være mulig å samle det opp i tank og så kjøre det bort for rensing eller å slippe det ut i en mer egnet resipient, for eksempel åpent hav?
2. Når det gjelder næringssaltrensing, er det ved mangel på renseløsning lokalt ved utslippspunktet mulig å vurdere kompenserte rensetiltak ellers i fjorden. Det er for eksempel mulig å sette ut biologiske anordninger som skjellanlegg som tar næringsalter ut av fjordbassenget, eller at bedriften kan få ansvar for å medvirke til bedre rensing eller mindre avrenning på et annet utslippspunkt.

Vi ber derfor om at det gis vilkår som betyr at den samlede overgjødslingsbelastningen på Oslofjorden ikke øker som resultat av produksjonsøkningen.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Truls Gulowsen', is placed on a light blue rectangular background.

Truls Gulowsen
leder